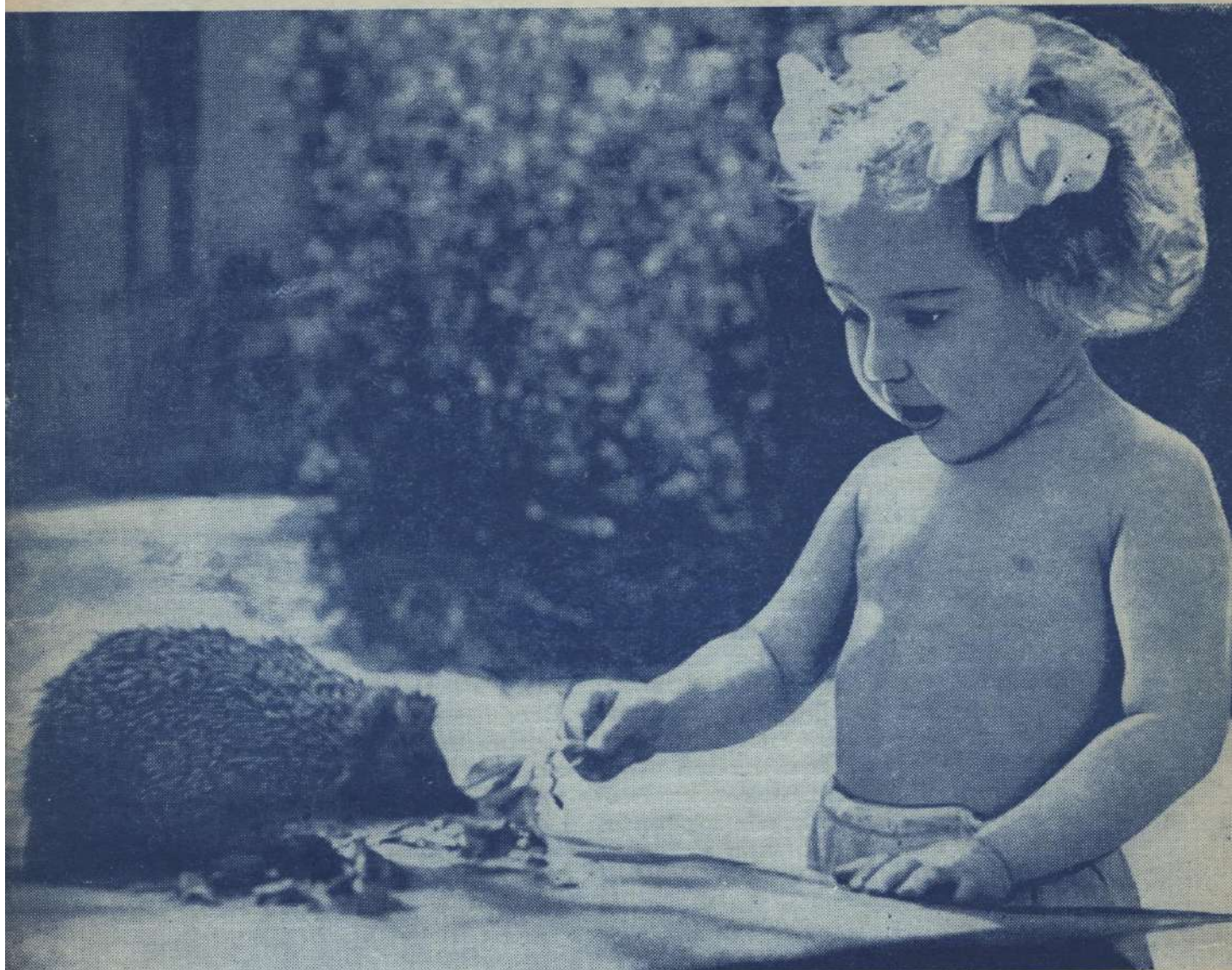

Дошкільне виховання

липень

7

1963

З М І С Т

	Стор.
Дошкільним закладам — постійну увагу громадськості	1
<i>Г. Успенська</i> — Про виховання у дітей патріотизму	7
<i>З. Борисова</i> — Чергування як форма трудової діяльності дітей	12

Відмінники дошкільної справи

<i>І. Сочивець</i> — Батьки їм кажуть: «Спасибі!»	17
---	----

З досвіду

<i>Н. Небога</i> — Виховання у дітей любові до рідної природи	19
<i>Г. Шах</i> — Маленькі майстри	25
<i>З. Бразник</i> — Керівництво роботою чергових по їдальні в підготовчій групі	26

Сторінка для дітей

Хлюп, хлюп, водиченько (сл. <i>Г. Бойка</i> , муз. <i>Ю. Рожавської</i>)	30
<i>Н. Мельникова</i> — Перший раз у перший клас	31

Бесіди та консультації

<i>А. Залевський</i> — Будівництво дошкільних закладів	34
<i>В. Свідерський</i> — Благоустрій та обладнання ділянок дошкільних закладів у колгоспних селах	36

Критика і бібліографія

<i>Б. Миколаєнко</i> — «Маленька Оленка»	41
--	----

Відповіді читачам

<i>С. Познанський</i> — Відповіді читачам	43
---	----

Педагогічне життя

<i>С. Гаєвська</i> — Конкурс на кращу іграшку	46
<i>Г. Гейко</i> — Методичний кабінет працює творчо	47
<i>М. Машківська</i> — Обмін досвідом роботи з наймолодшими	47
<i>О. Квітко</i> — Семінар інспекторів	47

В цьому номері вміщено безплатний додаток «Благоустрій та обладнання садиб дитячих ясел-садків у колгоспних селах».

Редакційна колегія:

*Д. О. Дорохова, Н. О. Красіна, Н. Ю. Переверзева, Є. К. Сухенко,
Г. І. Сушан (головний редактор), П. С. Ходченко, Т. І. Цвєлих,
П. Р. Чамата, М. Є. Шевченко.*

Журнал «Дошкольное воспитание»
(на українском языке).

Техн. редактор *О. Чала*

Коректор *Е. Т. Завгородня*.

Адреса редакції: Київ, вул. Ю. Коцюбинського, 5. Тел. 5-21-29, дод. 3-12.

БФ 00267. Замовлення К-98. Тираж 24.000. Друк. арк. 3, умовн. арк. 4,1, Обл.-видавн. арк. 5. Формат паперу 70×108¹/₁₆. Підписано до друку 26.VI 1963 р.

Київська обласна друкарня, вул. Леніна, 19.

В умовах літа особливим успіхом користуються у дітей іграшки-саморобки з природного матеріалу: шишок, жолудів, трави, кори і т. д. Ляльок, зроблених із трави, ми тут же в лісі наряджали в такі ж саморобні плаття, майстрували їм меблі. Використовували для гри виліплений і розфарбований глиняний посуд. Всі іграшки-саморобки бережно зберігалися у великій зручній коробці.

Цікаві іграшки-саморобки робили і надсилали нам діти колгоспного дитячого садка. Вони навчили нас робити дудочки, корзинки з кори і трави.

На першотравневому ранку діти нашої групи одержали в подарунок від матрешок красиву велику коробку і лист, в якому пропонувалося розкрити коробку і ознайомитися з її вмістом на першому ж після свята занятті з ліплення. В коробці було п'ять нарядних матрешок і записка: «Просимо подарувати цих матрешок тим дітям,

які красиво зроблять нам подружок».

Зліпили матрешок, а на занятті з малювання прикрасили візерунками сарафан, кофту, фартух, косинку. Вийшли нарядні матрешки.

Набуті вміння ліпити, малювати і взагалі майструвати діти використовують і в домашніх умовах. Якось Михайлик — один з моїх вихованців таємниче сказав мені: «Зайдіть, будь ласка, до мене додому, я щось вам покажу». Коли я прийшла до хлопчика, то побачила на письмовому столі настільну лампу під красивим абажуром. Хлопчик розповів мені, що лампу зробив тато, а він — абажур.

Влітку на майданчику я завжди влаштовую своєрідну майстерню. У відведеному місці діти мають можливість і ліпити, і малювати, і вирізувати, і клеїти. Майстерня наша ніколи не пустує. Маленькі майстри з інтересом працюють в ній, задовольняючи свій потяг до створення нового, цікавого.

Керівництво роботою чергових по їдальні в підготовчій групі

З. БРАЖНИК,

завідуюча кабінетом дошкільного виховання Івано-Франківського інституту підвищення кваліфікації учителів

Чергування дітей по їдальні є складовою частиною господарсько-побутової праці. Керівництву роботою чергових вихователі дитячих садків нашої області приділяли значну увагу. Проте, введення нової програми виховання в дитячому садку примусило нас переглянути цю ділянку роботи. Виявилося, що в організації роботи чергових є багато недоліків.

Вихователі не завжди вміли поєднати в процесі чергування виховні і освітні завдання. Це призвело до того, що не всі діти повністю оволодівали колом потрібних трудових вмінь і навичок під час чергування, далеко не у всіх складалося правильне, не поверхове ставлення до виконання своєї роботи. Окремі діти не знали, як правильно

покласти на стіл виделку, ложку, ніж, не завжди могли відповісти на запитання, хто з дітей, на їх погляд, краще чергує і чому. Деякі чергові брались за свої обов'язки з бажанням, але їм швидко набридало чергувати, і вони не доводили справу до кінця. Дехто намагався використати чергування в своїх особистих інтересах: першими накривали собі на стіл, вибирали собі і своїм товаришам кращі тарілки, чашки і т. д.

Проаналізувавши стан організації чергування дітей, ми прийшли до висновку, що для усунення недоліків необхідно в кожному дитячому садку створити умови для роботи чергових і забезпечити єдність вимог до дітей-чергових з боку вихователів, технічного персоналу та батьків. Було вирішено

організувати в групах господарські куточки, розміщати їх в нішах, тумбочках, шафах. В куточках зосереджувати такі предмети: дві ганчірочки, два совочки, дві щіточки для змивання крихт, столові скатерті по кількості столів, фартушки для чергових. Всі ці предмети повинні бути красивими і такими, щоб дітям було легко і зручно ними користуватися.

Щоб забезпечити єдність вимог до чергових з боку дорослих, в багатьох дитячих садках були проведені заняття з обслуговуючим персоналом, збори і бесіди з батьками. В містах Коломиї, Івано-Франківську відбулись семінари-практикуми, на яких ознайомили персонал дошкільних закладів з обов'язками та правилами для чергових, провели показ сервіровки столу, подачі їжі і прибирання посуду. Пізніше для них організували спостереження за роботою няні і чергових під час підготовки до обіду.

Ознайомили також батьків з обсягом трудових обов'язків і правил для чергових дітей в дитячому садку і дали перелік трудових доручень, які діти можуть постійно виконувати дома.

Важче було уточнити обсяг обов'язків і правила для чергових з урахуванням умов кожного дитячого садка. Проаналізувавши існуючі в дитячих садках правила та обов'язки чергових, ми відчували необхідність уточнити їх, чіткіше сформулювати обов'язки — що роблять чергові — та детальніше розробити правила, вказавши в них, як саме виконувати роботу.

Ось, наприклад, обов'язки і правила для чергових, розроблені вихователкою дитячого садка № 8 м. Івано-Франківська С. А. Баченко.

Прийти в групу на 15—20 хвилин раніше.

Помити руки.

Одягти фартушок, перевірити, щоб увесь зовнішній вигляд був охайний, акуратний.

Довідатись у няні, кухарки, які сьогодні приготовлено страви (звертатись до дорослих ввічливо, не метушитись і не заважати їм).

Зняти з столів скатерті і застелити їх столовими. Скатерті рівно складати на

столі по середній лінії згину вдвоє, вчетверо. Столові скатерті розгортати на столі лицьовою стороною наверх. Всю скатерть одразу не розгортати, а покласти її на півстола вдвоє, потім підняти верхню половину і накрити нею другу половину стола.

Дістати з буфета посуд, поставити його на господарський стіл. Посуд носити по 3—4 речі, не поспішати.

Розкласти в хлібниці хліб. Брати його по одній скибці, класти красиво. Хлібниці поставити посередині кожного столу.

Наповнити серветниці серветками і поставити по дві на кожний стіл з обох боків хлібниці.

Поставити на столі тарілки по кількості дітей.

Кожній дитині покласти ложку, виделку, ніж: відлічити на господарському столі 4—6 предметів (за кількістю дітей за столом), брати правою рукою і перекладати в ліву по одному. Підійти до столу, стати за спинкою стільця, покласти правою рукою на стіл, справа від тарілки, виделку. Так само розкласти ложки, кладучи їх справа за виделкою. Ложку, ніж, виделку брати і тримати лише за ручку, класти заглибиною вверху. Якщо один з цих приборів випадково упав на підлогу, замінити його. До тих страв, де дітям доведеться користуватися ножом, класти його з правого боку, лезом до тарілки, а виделку — зліва.

Запросити дітей до столу після того, як няня дозволить це зробити. Запрошувати спокійно, ввічливо, без зайвих жестів («Просимо до столу!»).

Допомогти няні роздати другу і третю страви після того, як самі поїли першу. Подавати другу і третю страви з господарського столу спокійно, ввічливо, не підганяти дітей. Тарілку нести обома руками, підносити і ставити кожній дитині з правого боку. Чашку з господарського столу нести разом з блюдцем, тримаючи його перед собою лівою рукою. Правою рукою підтримувати чашку за вушко. Ставити чашку кожній дитині з правого боку, вушком вправо.

Тарілки як після першої, так і після другої страв діти, які сидять за столом, складають купкою на середину столу. У верхню тарілку кладуть ложки або виделки. Тарілки з залишками їжі на купку не складати. Зібрані купками на столах тарілки разом з ложками або виделками віднести на господарський стіл.

Віднести на господарський стіл чашки з блюдцями, так само, як і при подачі. На господарському столі чашки ставити на піднос, а блюдця купкою.

Поставити у буфет серветниці та хлібниці. Хлібниці перед цим обмести на господарському столі щіточками і витерти рушником. Рештки хліба скласти на господарському столі в окрему хлібницю (тарілку).

Взяти в господарському куточку щіточки і совочки, змести з столів крихти — спочатку на середину столу, а потім на совок. Крихти висипати на господарському столі в тарілку із залишками їжі. Інвентар покласти на місце.

Зняти з столів столові скатерті і застелити їх іншими. Порядок заміни скатертей той самий, що і під час накривання столу.

Прибрати столи, стільці (якщо кімната використовується для сну), підмести підлогу.

Помити руки, зняти фартушки і повісити їх на місце.

Обов'язки і правила для чергових розраховані на те, щоб вихователь знав, чого навчати дітей, які трудові навички і вміння їм треба прищепити. Однак досвід показав, що самого тільки оволодіння трудовими навичками недостатньо. Діти цього віку без особливих труднощів оволодівають вміннями і навичками, але багато хто виконує перелічені правила і обов'язки механічно, не виявляючи свого ставлення до чергування, не усвідомлюючи своєї ролі і обов'язку перед колективом.

В зв'язку з цим є необхідність при ознайомленні чергових з правилами і обов'язками пояснювати їм, чому саме так треба робити, наголошувати на значенні їх праці для колективу, впливати на формування моральних рис поведінки.

Так, вихователі Н. О. Олександренко (дитячий садок № 3 м. Івано-Франківська), Л. І. Коровай (дитячий садок № 4 м. Івано-Франківська), В. І. Статкевич (дитячий садок № 2 м. Коломиї) і інші пояснювали дітям, що чергові своєю працею допомагають дорослим і є їх помічниками; якщо чергові швидко і красиво все зроблять, то всім дітям буде приємно.

Чергові повинні бути скромними — не вихвалитися перед дорослими і товаришами своїми вміннями, повинні поступатися навіть своїми бажаннями, ввічливо поводитися з дорослими і дітьми.

Чергові повинні ставитися до своєї роботи з почуттям відповідальності, вміти помічати, чи все зроблено сумлінно і якісно, виправляти недоліки.

Керівництво роботою чергових вимагає від вихователя великої уваги, творчого підходу в розв'язанні виховних завдань. Велике значення має вміння ясно і доступно подати пояснення та правильно і послідовно показати, як виконувати пев-

не доручення (поставити чашку з блюдцем або прибрати її, змести крихти з столу та ін.).

Вихователі дитячих садків № 6 О. О. Васюта, № 4 Л. І. Коровай та інші вважають, що ще звечора

*Олі подобається чергувати по їдальні.
Фото Б. Львова.*

слід нагадати дітям, хто чергувати-ме. Вони коротко пояснюють черговим хід чергування, наголошують на важливості їх праці для всієї групи. Діти починають відчувати і розуміти, що їх праця потрібна, що вона не лишається непоміченою вихователем, товаришами.

Практикується також показ і пояснення черговим їх обов'язків вранці в день чергування. Так, вихователька дитячого садка № 3 м. Івано-Франківська Н. О. Олександренко говорить, що вона завжди приділяє більше уваги тим черговим, які ще не засвоїли правил і обов'язків. В разі потреби вона дає додаткові пояснення або показує, як виконувати окремі дії.

Одним з прийомів керівництва роботою чергових з боку вихователя є запитання. Щоб виявити, чи знає дитина обов'язки чергового, правила як виконувати ту чи іншу дію або чи знає, чому саме слід так робити і так поводитися, вихователь запитує дитину, доповнює і виправляє її відповіді, робить висновки.

Велике виховне значення мають перевірка та оцінка роботи чергових, заохочення. Перевірка роботи чергових переслідує мету вказівками, зауваженнями, запитаннями спрямувати увагу дитини на правильне розуміння і виконання доручення. Перевіряючи роботу чергового, вихователь викликає у дитини інтерес, старанність до виконання доручень. Так, вихователька дитячого садка № 1 м. Івано-Франківська М. М. Коломієць говорить, що, перевіряючи роботу чергового, вона не тільки вказує йому на недоліки, а разом з ним з'ясовує, як повинно бути і як виправити недоробки.

Особливу увагу слід звернути на тактовність зауважень і вказівок черговому. Під час перевірки роботи чергових вихователь повинен розвивати мислення дітей, вчити їх планувати, обдумувати свою роботу. Наприклад: «Поклади ложки так, щоб дітям було зручно брати», «Подумай, як правильно поставити чашку».

Перевіряючи роботу чергових, їх треба ставити перед необхідністю самоконтролю. Так, вихователька дитячого садка № 8 м. Івано-Франківська С. А. Бащенко пропонує черговому: «Давай подивимось, чи всі столи застелені скатерттями рівно, на лицьовий бік, чи всі ложки, виделки лежать рівно, з правого боку». Таким чином, вихователька в своїй пропозиції виступає ніби учасником цієї роботи. Важливо, що її пропозиція не має характеру сухої вказівки — «подивись і перевір», а розкриває зміст, як це повинно бути.

Вихователька С. А. Бащенко говорить, що при такій організації перевірки діти швидко виправляють недоліки, лишаються задоволеними, розуміють важливість і необхід-

ність своєї праці. Між черговими і вихователем встановлюються дружні, щирі взаємовідносини.

Перевіряти роботу чергових вихователька інколи може разом з кількома дітьми або зі всією групою. Це привчає дошкільників не тільки працювати для колективу, а й звітувати перед ним про свою роботу. Черговий не байдужий до оцінки товаришів, але таку оцінку слід робити тактовно. Краще, коли вихователька вислухає зауваження дітей, а далі сама відмітить хороше в роботі чергового і підкаже, як усунути недоліки.

Для більш вдалого поєднання виховних і навчальних цілей та виховання у дітей вміння оцінювати свою роботу виховательки Н. О. Олександренко, Л. І. Коровай, О. М. Репіна, М. М. Коломієць, О. Є. Гридчина та інші практикували підведення підсумків роботи чергових наприкінці дня. Так вони оцінювали роботу чергових за сьогоднішній день і націлювали завтрашніх чергових на правильне виконання доручень. Поряд з цим питання роботи чергових виносилися на заняття: виховательки проводили з дітьми бесіди про обов'язки чергових, про їх уміння виконувати загальну справу, про допомогу дорослим і малятам вдома. Практикувалися також індивідуальні або з невеликими групами дітей спостереження за роботою чергових. При цьому окремим дітям, які ще не засвоїли правил, підказували, щоб вони уважно придивилися до того, як черговий прибирає посуд, як розкладає ложки, виделки, як він розмовляє з дорослими і дітьми та ін., щоб вони повчилися.

Повсякденна увага вихователів до роботи чергових допоможе виховати у дітей стійкий інтерес до чергування, прищепити їм міцні трудові вміння і навички, сприятиме формуванню у них правильного ставлення до праці, уміння аналізувати дії і поведінку чергових. А це, в свою чергу, безумовно, допоможе дітям підготуватись до виконання тих обов'язків, які незабаром покладатимуться на них в школі.